

**VCM-ENQUETE
OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN
MESTVERWERKING IN VLAANDEREN
2013**

Copyright/Disclaimer

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van VCM vzw verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of het reproduceren ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of voor eigen oefening, studie of gebruik, welk(e) niet strikt privé van aard is.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	1
INLEIDING	2
1. RESPONS	3
2. OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN (kalenderjaar 2013)	4
2.1. Operationele mestverwerkingscapaciteit	4
2.2. Aantal mestverwerkingsbedrijven en geografische spreiding	7
2.3. Provinciale indeling van de mestverwerkingscapaciteit	10
2.4. Soorten technieken	12
2.5 Import van mest voor mestverwerking	15
3. VERGELIJKING OPERATIONELE EN BESCHIKBARE CAPACITEIT	16
4. EVOLUTIE VAN DE OPERATIONELE MESTVERWERKINGSCAPACITEIT IN VLAANDEREN	18
5. INSTALLATIES IN DE PIPELINE	21

SAMENVATTING

Uit de resultaten van de VCM-enquête blijkt dat er in 2013 in Vlaanderen bijna 35 miljoen kg stikstof uit dierlijke mest werd verwerkt. Het grootste gedeelte (46%) van de N-verwerking werd gerealiseerd door de verwerking van pluimveemest (9,5 miljoen kg N) en de export van ruwe pluimveemest (6,5 miljoen kg N). De verwerking van varkensmest (incl. export) leverde een operationele capaciteit van 15 miljoen kg N op (43%). In vergelijking met het jaar 2012 is de operationele verwerking, excl. export, met ongeveer 8,3% toegenomen. De export van ruwe varkensmest is met 51% toegenomen in vergelijking met 2012 en de export van pluimveemest met 19%. Uitgemiddeld over deze 3 posten bedraagt de stijging zo'n 12%. De verwerking van dierlijke mest in Vlaanderen blijft dus toenemen, met in 2013 een iets sterkere stijging dan de jaren voorheen, wellicht te wijten aan een minder goed voorjaar, een uitbreiding van de bestaande installaties en de opstart van 7 nieuwe installaties.

In 2012 steeg de export van ruwe pluimveemest slechts beperkt ten opzichte van 2011 (+1,9%). In 2013 echter nam de export terug sterker toe, ten opzichte van 2012 is er een stijging waar te nemen van 18.8%. De export van ruwe varkensmest naar Nederland blijft stijgen (+ 51% tov 2012), maar niet meer zo sterk als in 2012 (+ 125% tov 2011).

In 2013 zijn er 7 nieuwe installaties opgestart en is 1 installatie stopgezet. Vlaanderen telt zo in totaal 129 operationele mestverwerkingsinstallaties. 115 daarvan zijn ingeplant in agrarisch gebied; 14 installaties zijn gevestigd op een industrieterrein. Al deze bedrijven zijn vaste installaties. De biologie (biologische N-verwijdering uit de dunne fractie varkensmest, rundmest of digestaat) is nog steeds de meest toegepaste techniek (83 van de 129 installaties), gevolgd door droging (17 installaties), totaalverwerking (13 installaties) en biothermische droging (11 installaties). De grootste hoeveelheid N wordt verwerkt in de biologieën (9,2 miljoen kg N of 34% van de totale hoeveelheid verwerkte N), terwijl de grootste hoeveelheid fosfor wordt verwerkt via biothermische droging (5,7 miljoen kg P₂O₅ of 31% van de totale hoeveelheid verwerkte P₂O₅).

INLEIDING

Het VCM schetst jaarlijks aan de hand van haar enquête een beeld van de mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen en de mestverwerkingstechnieken die vandaag operationeel zijn. Hiervoor worden alle houders van een milieuvergunning voor mestverwerking en de bedrijven die een milieuvergunningsaanvraag lopende of in voorbereiding hebben, aangeschreven.

Aan de hand van de gegevens uit deze enquête wordt de beschikbare en de operationele mestverwerkingscapaciteit berekend.

- Vergunde mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een milieuvergunning voor verwerking is toegekend.
- Beschikbare mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een operationele verwerkingsinstallatie beschikbaar is, m.a.w. het aantal ton mest dat in de gebouwde, operationele installatie maximaal verwerkt kan worden wanneer ze op volle capaciteit draait.
- Operationele mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest dat effectief verwerkt is gedurende één kalenderjaar.

Bij de berekening van de operationele mestverwerkingscapaciteit wordt enkel de verwerkte mest in rekening gebracht. De bewerking van mest wordt in deze enquête buiten beschouwing gelaten. De mest is verwerkt wanneer de nutriënten niet op Vlaamse landbouwgrond terechtkomen. Hiervoor bestaan er wetmatig verschillende mogelijkheden. Een eerste mogelijkheid is de export van ruwe pluimveemest of paardenmest. In het voorjaar van 2010 kwam er de mogelijkheid bij om ruwe varkensmest onder bepaalde voorwaarden naar Nederlandse landbouwgronden te exporteren. Een tweede mogelijkheid is de behandeling van mest tot een exportwaardig eindproduct. Behandelde dierlijke mest kan ook afgezet worden in tuinen, parken en plantsoenen. Een vierde mogelijkheid is de omzetting van stikstof naar het milieuneutrale stikstofgas N₂. Tot slot behoort de omzetting van dierlijke mestnutriënten naar kunstmeststoffen tot de mogelijkheden.

1. RESPONS

Dit jaar werd de enquête opnieuw in samenwerking met VLACO en Biogas-E georganiseerd. De installaties die geen mest innemen (bepaalde vergisters en composteerders) werden daarom ook bevraagd. Ook de gegevens van de kleinschalige vergistingsinstallaties (minder dan 200 kWe) werden opgevraagd, maar niet meegenomen in de VCM-enquête indien zij het digestaat niet op de site verwerken. Deze informatie is bij vernoemde organisaties te verkrijgen.

De enquête kon opnieuw elektronisch worden ingevuld. De bedrijven kregen een persoonlijke toegangscode toegestuurd waarmee ze inloggen op de enquête en hun persoonlijke gegevens opladen. De bedrijven die de enquête niet tijdig invulden werden door de drie organisaties telefonisch gecontacteerd. In totaal werden 230 bedrijven aangeschreven. VCM nam de gegevens van 129 bedrijven op (operationele mestverwerkers - al dan niet met vergisting) voor in de enquêteverwerking, waarvan 88% de enquête heeft ingevuld. Van de overige 12% werden de gegevens van voorgaande jaren gebruikt.

2. OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN (kalenderjaar 2013)

2.1. Operationele mestverwerkingscapaciteit

In het kalenderjaar 2013 was er in Vlaanderen een **operationele mestverwerkingscapaciteit inclusief export van bijna 35 miljoen kg N**. Het grootste gedeelte (46%) van de operationele mestverwerkingscapaciteit wordt gerealiseerd door de verwerking van pluimveemest (9.5 miljoen kg N) en de export van ruwe pluimveemest (6.5 miljoen kg N). De verwerking van varkensmest levert een operationele capaciteit (incl. export) van 15 miljoen kg N op (43%). Van de totale operationele capaciteit werd in 2013 5% gerealiseerd door de export van ruwe varkensmest naar Nederlandse landbouwgronden. De verwerking van digestaat is in 2013 gedaald tot 3% van de verwerkingscapaciteit (1.1 miljoen kg N). Let wel, het betreft hier het digestaat dat op een externe site wordt verwerkt. Het digestaat dat bij de vergister zelf wordt verwerkt, is terug te vinden bij de respectievelijke verwerkte inputstromen van de vergister (bijv. varkensmest, rundermest, etc.). De verwerking van rundveemest (incl. kalvergiervier), paardenmest en champost besloeg (in kg N) respectievelijk 2%, 5,4% en 0,3%.

In Tabel 1 worden de door de mestverwerkers opgegeven verwerkte tonnages van dierlijke mest weergegeven per mestsoort, samen met de door het VCM berekende verwerkte hoeveelheden stikstof en fosfaat (op basis van richtcijfers, zie Tabel 2). Voor varkensmest wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen totale verwerking van ruwe varkensmest, verwerking van dunne fractie, verwerking van dikke fractie, export van ruwe varkensmest en verwerking van varkensmest op stro, leem of houtkrullen. Ook voor rundermest en digestaat (enkel totaalverwerking, verwerking dunne en dikke fractie) wordt dit onderscheid gemaakt.

Onder de totale verwerking van varkensmest wordt de capaciteit gerekend van installaties waar mest gedroogd wordt of waar meerdere technieken na elkaar toegepast worden zodat een volledige verwerking gerealiseerd wordt. Varkensmest die verwerkt wordt in vergistingsinstallaties, waarvan het digestaat na behandeling rechtstreeks en integraal geëxporteerd wordt, wordt ook bij totaalverwerking varkensmest meegerekend.

De **verwerking van dikke fractie van varkensmest is uitgedrukt in ton dikke fractie**. Bij de andere mestsoorten en mestfracties is de capaciteit weergegeven in ton ruwe mest.

Pluimveemest kan volgens de Europese Verordening 1069/2009 als ruwe mest geëxporteerd worden en komt dan op buitenlandse landbouwgronden of in buitenlandse verwerkingsinstallaties terecht. De nutriënten uit de geëxporteerde ruwe pluimveemest worden, volgens de definitie van mestverwerking in het Mestdecreet, aanzien als verwerkt.

Tabel 1: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen, inclusief export (kalenderjaar 2013) uitgedrukt in ton ruwe mest en de overeenkomstige verwerkte hoeveelheid stikstof (kg) en fosfaat (kg) op basis van richtcijfers (zie Tabel 2)

		ton ruwe mest	kg N	kg P₂O₅
Varkensmest	Totale verwerking	269.734	2.184.843	1.213.802
	Verwerking dunne fractie	1.637.897	8.264.611	0
	Verwerking dikke fractie ^a	226.421	2.784.981	2.594.787
	Export ruwe mest ^b	183.812	1.752.409	952.155
	Varkensmest op stro, leem of houtkrullen	2.221	16.656	19.987
Pluimveemest	Verwerking	352.455	9.509.237	6.925.742
	Export ruwe mest ^b	188.315	6.532.452	4.373.516
Rundveemest	Totale verwerking	17.578	84.373	24.609
	Verwerking dunne fractie	69.319	305.001	0
	Verwerking dikke fractie	7.240	52.855	26.065
	Rundveemest op stro of vlaslemen	13.128	90.584	49.887
Kalvergierv		52.244	156.732	67.917
Paardenmest		371.156	1.881.763	953.872
Champost		19.157	122.605	76.628
Digestaat	Totale verwerking	5733	38.695	24.077
	Verwerking dunne fractie	169.626	588.601	242.565
	Verwerking dikke fractie	40.363	489.606	915.438
Andere mest (nertsen & geiten)		3.122	27.437	41.254
TOTAAL		3.629.521	34.883.441	18.502.301

^a Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

^b bron: VLM-Mestbank juni 2014

Voor de berekening van de hoeveelheid verwerkte stikstof en fosfaat per ton ruwe mest werden voor de verschillende mestsoorten en de verschillende mestfracties gemiddelde richtcijfers gebruikt, zoals weergegeven in Tabel 2. Deze richtcijfers zijn gebaseerd op gegevens uit het rapport “Best Beschikbare Technieken (BBT) voor Mestverwerking” (VITO, 2007), richtwaarden aangegeven door de VLM-Mestbank en verwerkingspercentages, zoals doorgegeven door de geënquêteerde bedrijven. Dit zijn bijgevolg forfaitaire richtcijfers, op basis van forfaitaire mestinhouden. Deze richtcijfers werden sinds 2007 constant gehouden om zo de evolutie in mestverwerking correct te kunnen analyseren.

Tabel 2: Richtcijfers, gebruikt voor de berekening van de hoeveelheid verwerkte stikstof en fosfaat per ton ruwe mest (uitgezonderd voor dikke fractie varkensmest, daar is het richtcijfer uitgedrukt per ton dikke fractie)

		kg N verwerkt per ton	kg P ₂ O ₅ verwerkt per ton
Varkensmest	Totale verwerking	8,1	4,5
	Biologische behandeling	5	0
	Bekalking	3,55	0
	Verwerking dunne fractie	5,31	2,77
	Filtratie	0,49	0,5
	Biologische behandeling + constructed wetlands	6,48	0
	Verwerking dikke fractie	12,3	11,46
Rundveemest	Totale verwerking	4,8	1,4
	Verwerking dunne fractie	4,4	0
	Verwerking dikke fractie	7,3	3,6
Kalvergier		3	1,3
Digestaat	Verwerking ruw digestaat	6,75	4,2
	Verwerking dikke fractie	12,13	22,68
	Verwerking dunne fractie	3,47	1,43
Pluimveemest		26,98	19,65
Paardenmest		5,07	2,57
Nertsenmest		9,5	33
Champost		6,4	4

2.2. Aantal mestverwerkingsbedrijven en geografische spreiding

In Tabel 3 wordt het aantal operationele mestverwerkingsbedrijven per provincie weergegeven met een indeling volgens inplantingsplaats (agrarisch gebied of industrieterrein). In 2013 hadden 129 bedrijven in Vlaanderen een vaste mestverwerkingsinstallatie. In agrarisch gebied zijn 115 installaties ingeplant; 14 installaties zijn ingeplant op een industrieterrein. In vergelijking met de vorige enquêteringsperiode (kalenderjaar 2012) is het totaal aantal operationele installaties gestegen.

Acht van de 129 operationele mestverwerkingsbedrijven werken in coöperatief verband en 13 installaties zijn een initiatief van een veevoederproducent.

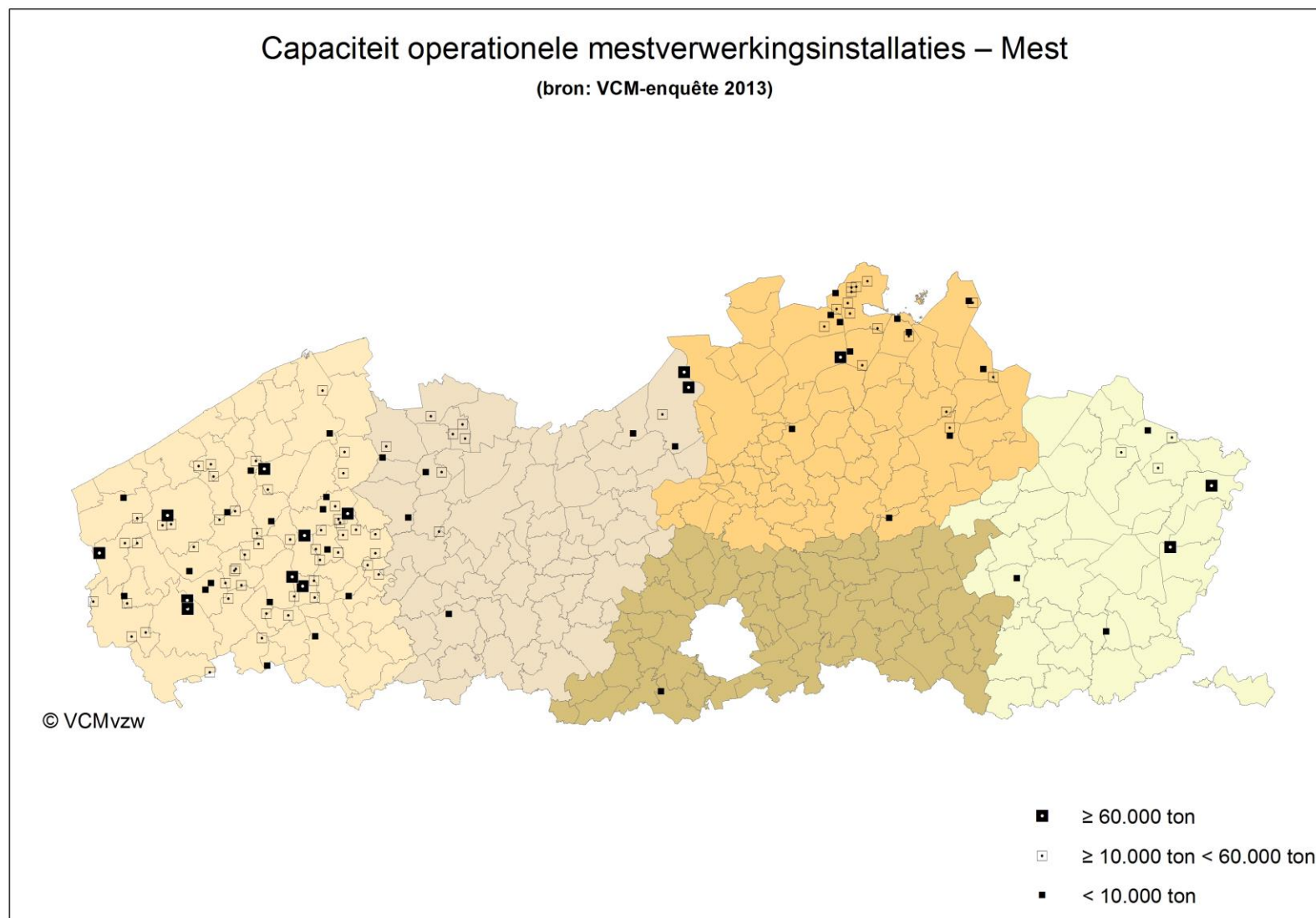
Tabel 3: Aantal operationele installaties

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	VI-Br.	West-Vl.	TOTAAL
Vaste installatie in agrarisch gebied ^a	26	6	14	1	68	115
Vaste installatie in industriegebied	1	2	2	0	9	14
Totaal aantal operationele installaties	27	8	16	1	77	129

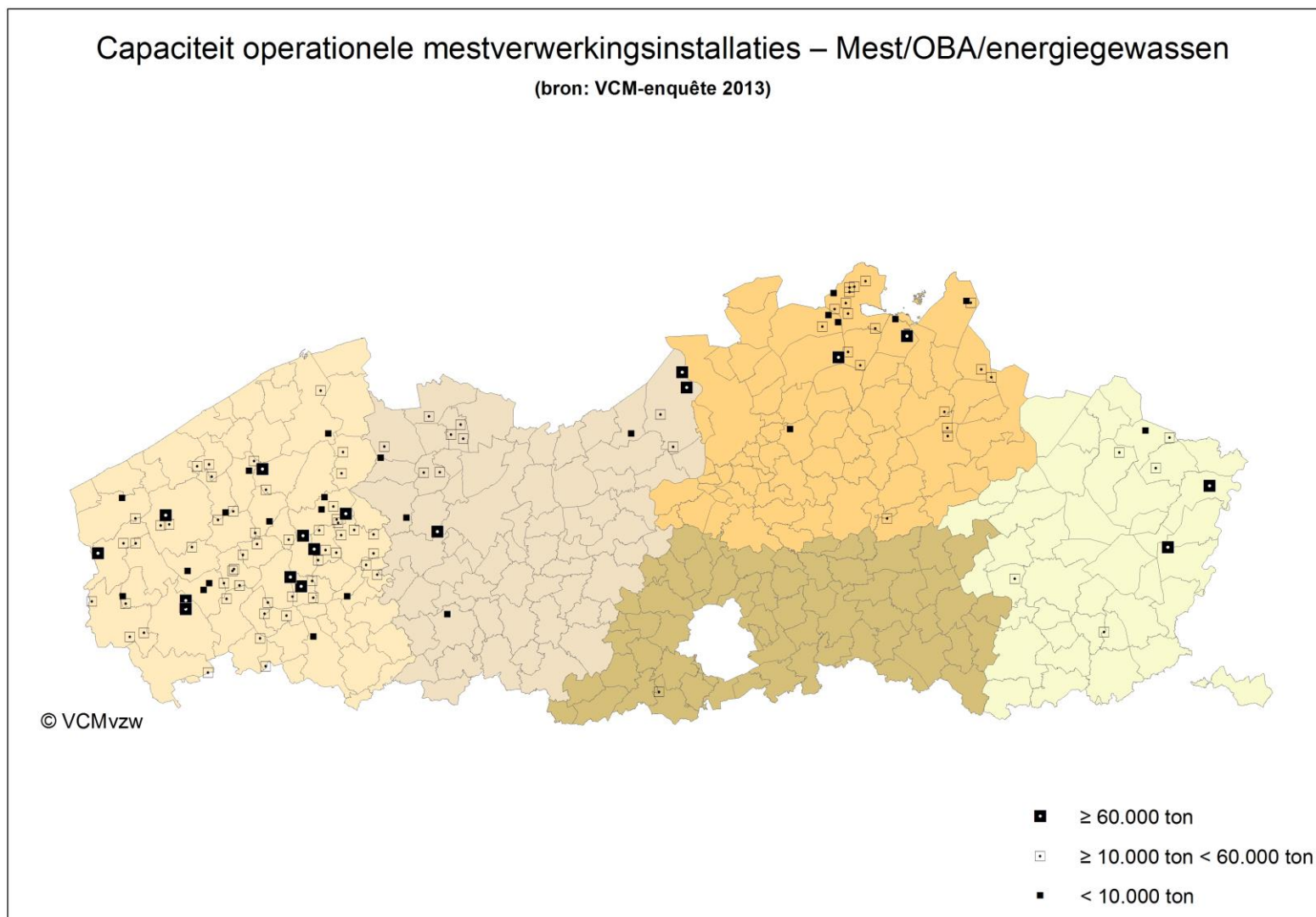
^a al de op de gewestplannen, plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen aangegeven: gebieden bestemd voor de landbouw in de ruime zin, zoals agrarisch gebied, landschappelijk waardevol agrarisch gebied, agrarisch gebied met ecologische waarde, enz.

Figuur 1 toont uitsluitend de hoeveelheid mest die de operationele installaties innemen. In Figuur 2 wordt de geografische situering van de diverse operationele bedrijven in Vlaanderen weergegeven, met aanduiding van de operationele verwerkingscapaciteit (mest/OBA/energiegewassen).

Figuur 1: De geografische situering van de diverse operationele mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen

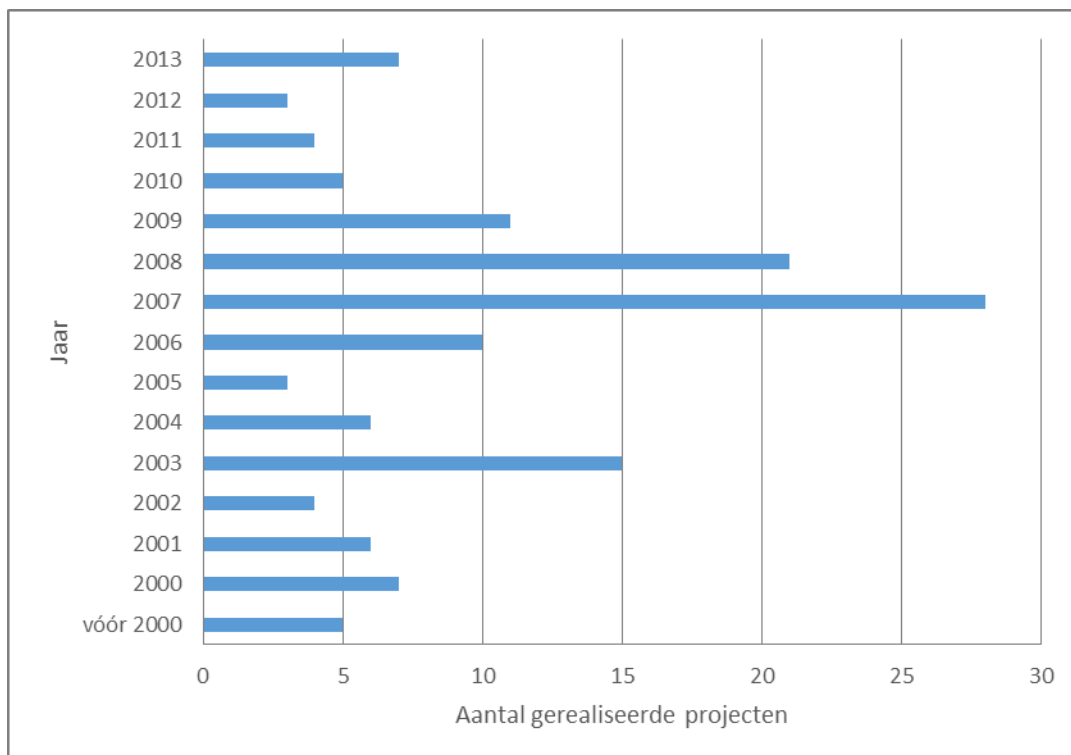
Figuur 2: De geografische situering van de diverse operationele mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen

In Figuur 3 wordt het aantal gerealiseerde mestverwerkingsprojecten weergegeven, volgens het jaar van realisatie. Hieruit blijkt dat er in het jaar 2007 het meest nieuwe mestverwerkingsprojecten gerealiseerd werden.

In 2013 is het aantal nieuw gerealiseerde projecten opnieuw gestegen tot 7, daarvan zijn er 5 biologieën, 1 co-vergister met droging en 1 droger.

Figuur 3: Het aantal gerealiseerde projecten per jaar

2.3. Provinciale indeling van de mestverwerkingscapaciteit

In Tabel 4 wordt de operationele mestverwerkingscapaciteit weergegeven per provincie in Vlaanderen, uitgedrukt in ton mest. Figuur 2 toont de provinciale spreiding van de capaciteit, uitgedrukt in ton mest.

Uit Figuur 4 blijkt dat, net zoals in voorgaande jaren, mestverwerking vooral in West-Vlaanderen operationeel is. De nood aan mestverwerking is dan ook het hoogst in deze provincie.

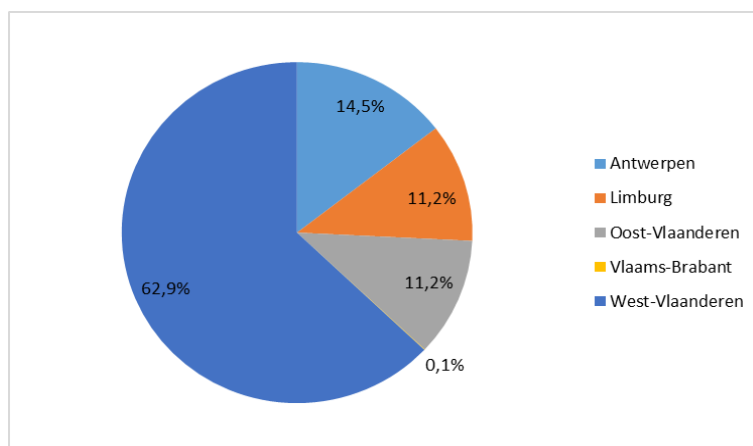
Op basis van de verwerkingscapaciteit uitgedrukt in 'ton verwerkt' (Figuur 4) wordt in de provincie West-Vlaanderen 62,9% van de totale verwerkingscapaciteit in Vlaanderen gerealiseerd. De verwerking in Antwerpen komt op de tweede plaats met 14,5% gevolgd door Oost-Vlaanderen en Limburg met 11,2% verwerkt. In Vlaams Brabant (0,1%) wordt een veel kleiner aandeel mest verwerkt.

Tabel 4: De operationele mestverwerkingscapaciteit per provincie in Vlaanderen uitgedrukt in ton ruwe mest

		Antw.	Limburg	Oost-Vl	Vl.Br.	West-Vl.	TOTAAL
Varkensmest	Totale verwerking	25.647	-	25.000	-	219.087	269.734
	Verwerking dunne fractie	301.932	24.576	99.969	1.702	1.209.718	1.637.897
	Verwerking dikke fractie ^a	18.170	14.336	63.896	-	130.019	226.421
Pluimveemest	verwerking	14.626	39.693	118.430	-	179.706	352.455
Rundveemest	Totale verwerking	16.555	-	-	-	1023	17.578
	Verwerking dunne fractie	22.955	646	12.995	-	32.723	69.319
	Verwerking dikke fractie ^a	790	467	2.293	-	3.690	7240
Kalvergier		51.144	1.000	-	-	100	52.244
Paardenmest		-	263.057	1.800	-	106.299	371.156
Champost		-	-	3.000	-	16.157	19.157
Digestaat	Totale verwerking	-	-	3.000	-	2.733	5.733
	Verwerking dunne fractie	18.150	22.500	5.361	-	123.615	169.626
	Verwerking dikke fractie ^a	-	-	22.390	-	17.973	40.363
TOTAAL		469.968	366.275	358.135	1702	2.042.843	3.238.923
% van totaal		15%	11%	11%	0,05%	63%	

^a uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Figuur 4: Spreiding van de operationele mestverwerkingscapaciteit per Vlaamse provincie, uitgedrukt in ton mest (excl. export ruwe mest)

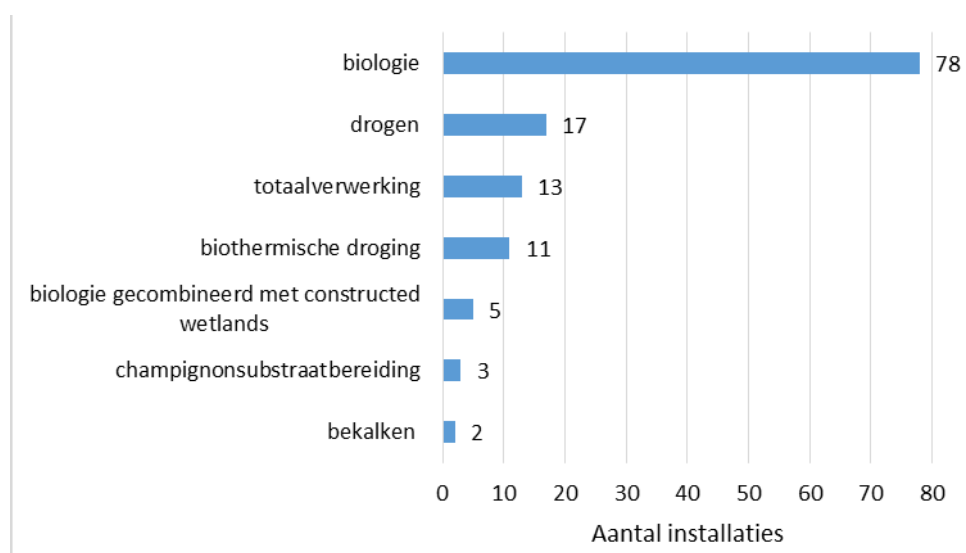

2.4. Soorten technieken

Bij de verwerking van mest worden verschillende technieken toegepast, en in sommige gevallen ook combinaties van technieken. Aan elke installatie werd daarom conceptueel één primaire techniek toegekend. Figuur 5 geeft een overzicht van de primaire technieken die in 2013 door operationele installaties werden toegepast.

De biologische verwerking (of biologie) is nog steeds veruit de meest toegepaste techniek in Vlaanderen: in 2013 werd deze techniek als enige techniek op 78 installaties toegepast, en in combinatie met andere technieken op 11 installaties (5 met constructed wetlands en bij 6 totaalverwerkers). Bij 1 van deze totaalverwerkers wordt het effluent nog verder opgezuiverd tot loosbaar water via constructed wetlands. Biothermische droging (van dikke fractie digestaat, dikke fractie varkensmest en pluimveemest) wordt in 11 installaties toegepast en droging (van pluimvee- en varkensmest en digestaat) in 17 installaties.

Figuur 5: Het aantal toegepaste mestverwerkingstechnieken

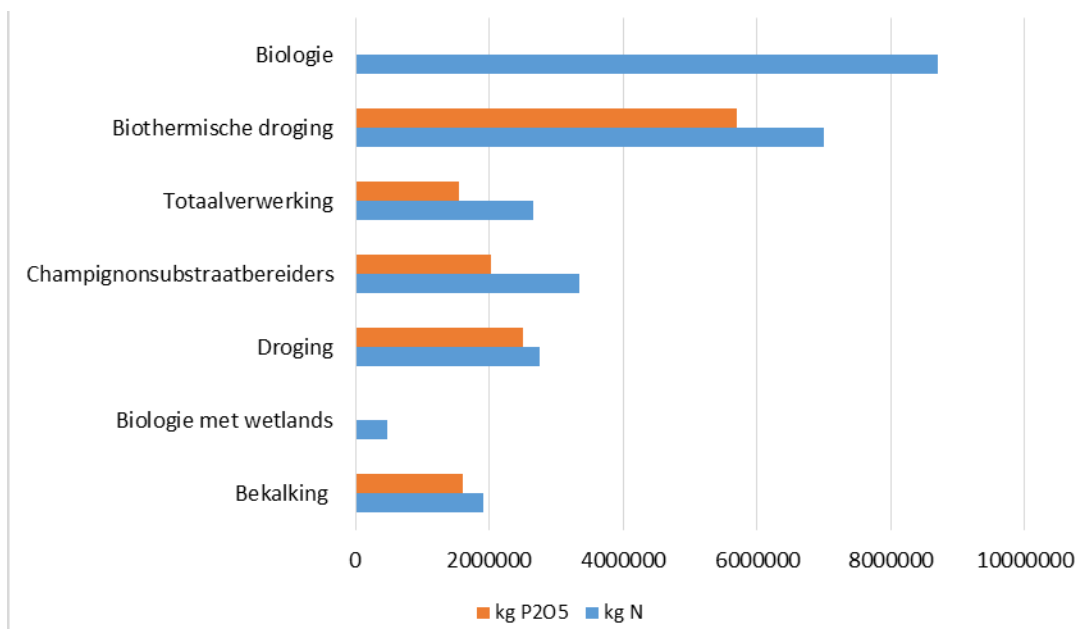

Op 13 installaties wordt een totaalverwerking van varkensmest en digestaat gerealiseerd. Onder totaalverwerking worden die installaties gerekend die een volledige verwerking realiseren, vaak via een combinatie van technieken. Dit zijn bijvoorbeeld co-vergistingsinstallaties die het digestaat volledig verwerken (indrogen en exporteren) en installaties die een biologische behandeling van de dunne fractie (eventueel met constructed wetlands) combineren met (biothermische) droging van de dikke fractie.

Vooraf biogasinstallaties (10) voorzien een totaalverwerking:

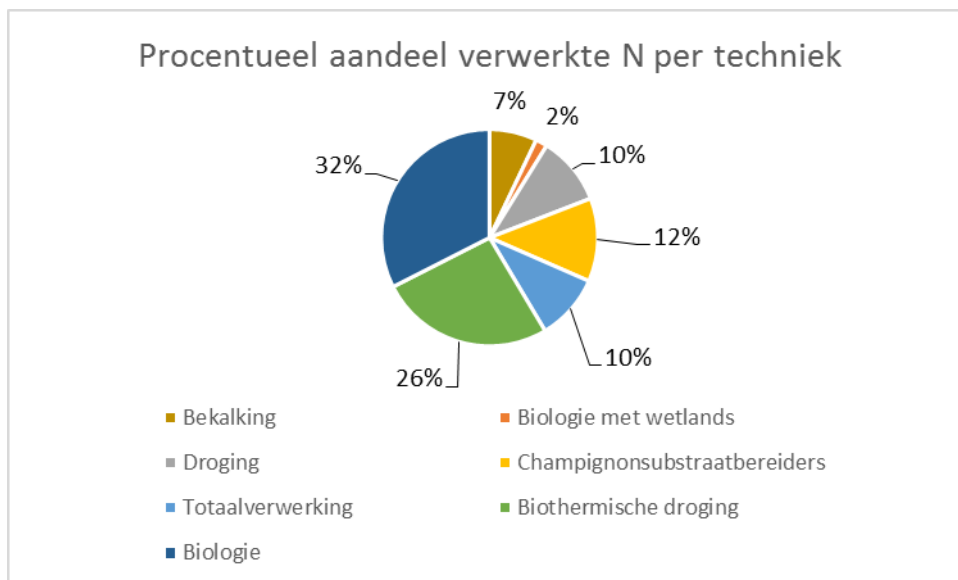
- Op de site van 5 biogasinstallaties, die aan totaalverwerking doen, wordt de dunne fractie verder verwerkt in een biologie. De dikke fractie digestaat van deze vijf installaties wordt op de site gedroogd (4) of biothermisch gedroogd (1).
- Op 2 bedrijven vindt Integrale droging van het ongescheiden digestaat plaats.
- Op de andere 3 biogasinstallaties wordt de dunne fractie verwerkt met dunne filtratie (2) en dunne indamping en ammoniakstripping (1)

Figuur 6: De operationele mestverwerkingscapaciteit (excl. export) per techniek, uitgedrukt in kg N en kg P₂O₅

De hoeveelheid stikstof en fosfaat die werd verwerkt via de verschillende primaire verwerkingstechnieken is weergegeven in Figuur 6 en Figuur 7. De totale hoeveelheid N en P_2O_5 die via deze technieken samen werd verwerkt bedroeg respectievelijk 26.8 en 13.4 miljoen kg. De grootste hoeveelheid stikstof wordt verwerkt via biologische behandeling van de dunne fractie van varkensmest, rundveemest of digestaat, al dan niet met een nabehandeling in constructed wetlands, (9.2 miljoen kg N of 34%), gevolgd door de biothermische droging van voornamelijk pluimveemest en de dikke fractie van varkensmest (7 miljoen kg N of 26%). De grootste hoeveelheid fosfaat wordt verwerkt via de biothermische droging (5.7 miljoen kg P_2O_5 of 31% van de totale hoeveelheid verwerkte P_2O_5), waarna het fosfaat op export gaat.

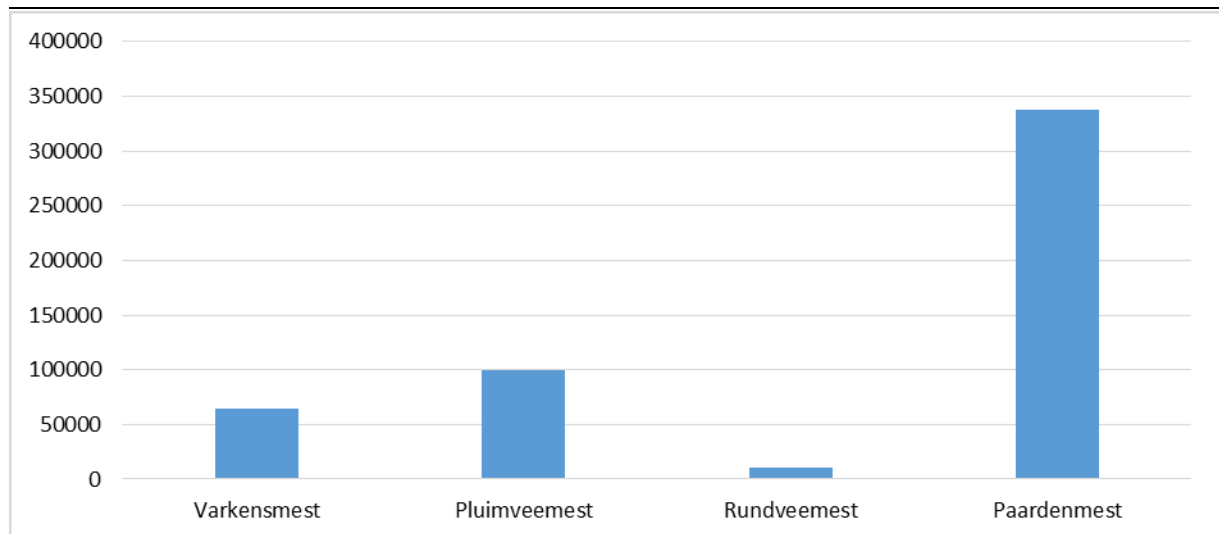
Figuur 7: Procentueel aandeel van de hoeveelheid N die via de verschillende primaire technieken wordt verwerkt (excl. export)

2.5 Import van mest voor mestverwerking

Figuur 8 geeft de geïmporteerde hoeveelheid mest weer die naar mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen gaat (uitgedrukt in ton). Het gaat hier voornamelijk om paardenmest, dat gebruikt wordt voor de productie van champignonsubstraat.

Figuur 8: Import ruwe mest uitgedrukt in ton

3. VERGELIJKING OPERATIONELE EN BESCHIKBARE CAPACITEIT

Zoals reeds vermeld in de inleiding, bevraagt deze enquête de exploitanten over beschikbare en operationele verwerkingscapaciteit:

- Beschikbare mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een operationele verwerkingsinstallatie beschikbaar is, m.a.w. het aantal ton mest dat in de gebouwde, operationele installatie maximaal verwerkt kan worden wanneer ze op volle capaciteit draait.
- Operationele mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest dat effectief verwerkt is.

Volgens de enquêtegegevens zijn **de beschikbare capaciteit en de operationele capaciteit (inclusief verwerking van geïmporteerde mest) respectievelijk met 5,4% en 8%** toegenomen in vergelijking met 2012. 56% (118.220 ton) van de toename in beschikbare capaciteit (+209.331ton) vindt zijn oorsprong in de opstart van nieuwe installaties en/of heropstart van reeds bestaande installaties. De overige 44% van de toename kan onder andere verklaard worden door de uitbreiding van de capaciteit van reeds bestaande operationele installaties of de bestaande capaciteit beter te benutten.

De 'vrije capaciteit' werd berekend als het verschil tussen de operationele en de beschikbare capaciteit. Om de vrije capaciteit correct te berekenen werd ook de capaciteit die ingenomen wordt door geïmporteerde mest in rekening gebracht bij de operationele capaciteit, deze is immers niet langer beschikbaar voor extra Vlaamse mest die zich aanbiedt.

Volgens onze enquêtegegevens was de **totale operationele verwerkingscapaciteit** in 2013 **21% kleiner dan de totale beschikbare capaciteit** (Tabel 5). Als de beschikbare capaciteit in de bestaande operationele installaties optimaal benut zou worden, is er m.a.w. nog 21% capaciteit onmiddellijk beschikbaar.

De voornaamste reden voor het **verschil tussen de beschikbare en operationele capaciteit** is dat jaarlijks een aantal installaties zich nog in opstartfase bevinden. Deze opstartperiode kan variëren van enkele weken tot enkele maanden of jaren, afhankelijk van de techniek. Tevens draaien een aantal installaties onder hun maximale capaciteit omwille van verschillende redenen zoals beperkingen in exportperiodes, tekort aan opslagcapaciteit, verminderde arbeidsinput tijdens de nacht,

De aanwezigheid van vrij beschikbare capaciteit betekent dus niet dat er geen vraag meer is naar extra mestverwerking.

Tabel 5: De vergelijking tussen de operationele en de beschikbare mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (uitgedrukt in ton ruwe mest/jaar)

	Beschikbare capaciteit	Operationele capaciteit	% beschikbare operationele capaciteit	verschil en
TOTAAL	4.118.440	3.238.923	21%	

Tabel 6 geeft de vrije capaciteit weer per provincie uitgedrukt in ton ruwe mest. Hieruit blijkt dat het grootste aandeel van deze totale vrije capaciteit zich in de provincie West-Vlaanderen bevindt (44%), gevolgd door Oost-Vlaanderen (32%) en Limburg (13%).

Tabel 6: Vrije capaciteit per provincie (uitgedrukt in ton ruwe mest/jaar)

	Antw.	Limburg	Oost-Vl.	Vl.-Br.	West-Vl.	TOTAAL
TOTAAL	75.202	113.725	285.085	18.298	387.207	879.517

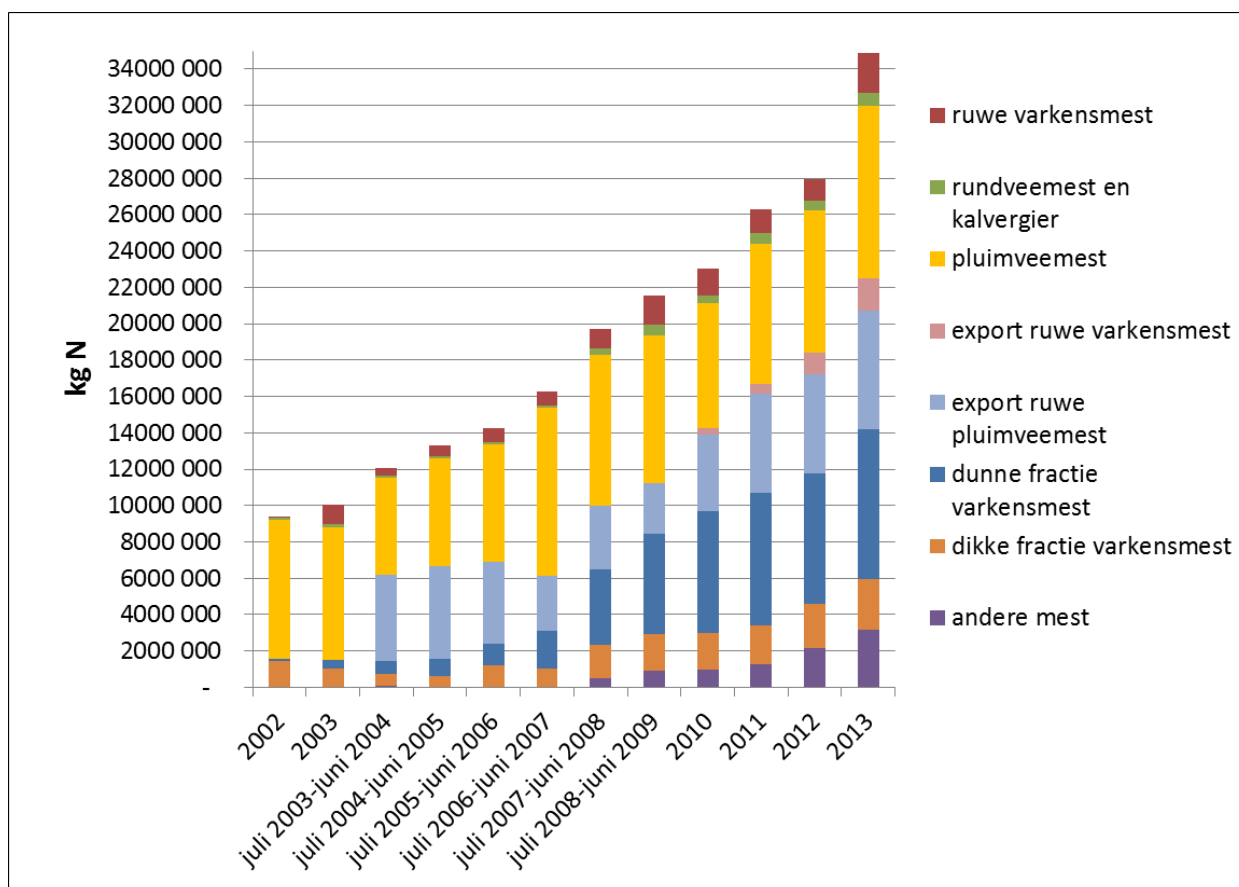
4. EVOLUTIE VAN DE OPERATIONELE MESTVERWERKINGSCAPACITEIT IN VLAANDEREN

De operationele mestverwerkingscapaciteit in opeenvolgende jaren sinds 2002 (op basis van de vorige VCM-enquêtes) is weergegeven in Tabel 7 en in Figuur 9. Hieruit blijkt dat de stijgende trend van de globale mestverwerkingscapaciteit die de laatste jaren werd waargenomen zich ook in het afgelopen jaar heeft verder gezet.

Als we de operationele verwerkingscapaciteit (uitgedrukt in kg N verwerkt) in 2013 (tabel 1) vergelijken met deze in 2012 dan kunnen volgende conclusies getrokken worden:

- De **totale verwerkingscapaciteit (inclusief de export van ruwe mest)** zou met ongeveer 6,9 miljoen kg N zijn toegenomen (+24,8%); de **totale verwerkingscapaciteit (exclusief de export van ruwe mest)** is met 5.3 miljoen kg N toegenomen (+25%). **OPGELET!** De stijging van de operationele capaciteit (excl. export) is niet integraal te wijten aan een stijging van de hoeveelheid mest verwerkt in de Vlaamse installaties. Het VCM heeft in 2014 haar methodiek voor het verzamelen en verwerken van de gegevens van de enquête verfijnd, onder andere door het telefonisch afnemen van de meerderheid van de enquêtes, waardoor meer gegevens zijn verkregen. Het bekomen eindresultaat sluit ook nauwer aan bij dat van de Mestbank, waaruit blijkt dat deze nieuwe methodiek haar vruchten afwerpt. **Uit extrapolatie van de Mestbankgegevens kan besloten worden dat de reële stijging van de verwerkingscapaciteit (exclusief export) ongeveer 8,3% bedraagt, en dat de stijging te wijten aan een verfijnde methodiek van gegevensinzameling ongeveer 16,7% bedraagt.**
- De stijging van de operationele capaciteit (excl. export) met ongeveer 8,3% kan verklaard worden door **het opstarten van 7 nieuwe installaties** en door de uitbreiding van de bestaande.
- De **export van ruwe varkensmest** naar Nederland is met **51%** toegenomen tov 2012 (+ 591.000 kg N), en vertoont dus ook in 2013 een sterk stijgende trend.
- De **export van ruwe pluimveemest** is met **18.7%** toegenomen tov 2012 (+ 1.027.381 kg N), en vertoont dus opnieuw een stijgende trend, na de stabilisering in 2012. De **export van mest van overige dieren** is met **18,1%** toegenomen (+ 99.637 kg N).
- In 2013 is er 22.000 ton minder **digestaat verwerkt in de biologieën**, of een daling van **13%** tegenover 2012.
- Van de **totale hoeveelheid stikstof** verwerkt in de biologieën is 90% afkomstig van **varkensmest**, 6% van **digestaat**, 3% van **rundermest** en 1% van **kalvergier**.

Figuur 9: Evolutie van de operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (2002-2012) uitgedrukt in kg stikstof

Tabel 7: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (2002-2013) uitgedrukt in ton ruwe mest

		2002 ^b	2003 ^b	Juli 2003- juni 2004	Juli 2004- juni 2005	Juli 2005- juni 2006	Juli 2006- juni 2007	Juli 2007- juni 2008	Juli 2008- juni 2009	2010	2011	2012	2013
Varkensmest	Totale verwerking	2.800	136.470	47.547	72.418	90.845	92.766	121.317	201.528	181.996	156.904	147.858	271.955
	Verwerking dunne fractie	26.843	132.953	149.032	230.189	275.312	453.158	789.719	1.078.930	1.329.229	1.456.297	1.422.715	1.637.897
	Verwerking dikke fractie ^a	119.900	84.000	55.053	47.698	96.575	81.291	140.685	166.391	163.062	174.737	197.339	226.421
	Export ruwe mest	/	/	/	/	/	/	/	/	46.420	54.865	132.554	188.315
Pluimveemest	Verwerking pluimveemest	43.481	72.561	196.957	219.365	239.830	342.569	300.309	299.820	254.969	285.519	290.915	352.455
	Export ruwe mest	239.979	152.599	177.290	189.541	166.583	112.200	131.295	101.245	138.000	174.641	175.451	183.812
Rundveemest		/	11.000	4.500	2.300	3.490	4.800	43.571	61.283	70.678	102.953	82.949	107.265
Kalvergier		40.150	28.000	31.296	30.608	29.000	33.513	31.377	52.000	21.971	24.966	29.613	52.244
Andere mest		/	/	5.500	500	500	400	112.037	158.609	167.636	249.126	378.223	609.157

^a Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

^b De VCM-enquêtes in 2002 en 2003 werden afgenomen in de zomer waarbij de operationele capaciteit werd opgevraagd voor het lopende kalenderjaar. Dit betekent dat de mestverwerkers hun capaciteit dienden in te schatten voor het komende half jaar en dit bij de verwerking van het voorbije half jaar telden. In de zomer van 2003 verwachtten enkelen dat hun pas opgestarte installatie vlot volle capaciteit ging halen in het najaar van 2003. Dit bleek echter niet het geval doordat de opstart langer duurde dan verwacht. Hierdoor maakten ze een overschatting van de verwachte capaciteit in 2003. Dit verklaart de schijnbare daling van operationele capaciteit in 2003-2004.

5. INSTALLATIES IN DE PIPELINE

Tabel 8 geeft het aantal mestverwerkingsinstallaties weer die momenteel nog in de vergunnings- of bouwfase zitten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen projecten die nog in de vergunningsfase zitten, die de bouw starten in 2014 of reeds in opbouw zijn en zullen opstarten in 2014.

De installaties waarvan de opstart voorzien is in 2014 vertegenwoordigen een milieuvergunde mestverwerkingscapaciteit van 54.000 ton per jaar.

Tabel 8: Aantal mestverwerkingsinstallaties in de pipeline

	Totaalverwerking	Biologie	Drogen	Constructed wetland	Techniek niet gespecificeerd	Totaal
In opbouw en opstart 2014	0	0	1	0	1	2
Vergund en bouw start in 2014	0	0	0	0	0	0
Milieu- of stedenbouwkundige vergunning in aanvraag	1	2	0	1	0	4

Voor meer inlichtingen of eventuele vragen betreffende dit rapport kunt u terecht bij het VCM:

vzwVCM – Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking

Abdijbekestraat 9
8200 Sint-Andries/Brugge
Tel. 050/407 201
Fax 050/407 489

Website: www.vcm-mestverwerking.be

E-Mail: info@vcm-mestverwerking.be

Adviseurs:

Céline Schollier (celine.schollier@vcm-mestverwerking.be)

Viooltje Lebuf (viooltje.lebuf@vcm-mestverwerking.be)

Emilie Snauwaert (emilie.snauwaert@vcm-mestverwerking.be)

Met medewerking van Viooltje Lebuf, Isabelle Mouton, Céline Schollier en Emilie Snauwaert.